

Václava Kodadová, KORESPONDENCE PURKMISTRA A RADY MĚSTA ČESKÉ BUDĚJOVICE S BOHUNKOU Z PERNŠTEJNA A NA HLUBOKÉ V LETECH 1545 – 1548.

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Ústav archivnictví a pomocných věd historických, České Budějovice 2006, 83 stran

Posudek vedoucí bakalářské práce

Činnost městských rad českých měst v době raného novověku dosud nepatří mezi detailně prozkoumaná témata. Jednu z oblastí této činnosti představují vzájemné vztahy s jinými městy nebo s okolními panstvími (zastoupenými přímo majitelem nebo spíše vrchnostenským úředníkem či úředníky), jak se projevují v jejich vzájemné korespondenci. Právě takovou korespondenci, kterou vedl purkmistr a rada města Českých Budějovic s manželkou majitele panství Hluboká Bohunkou z Pernštejna v letech 1545 – 1548, si zvolila za téma své bakalářské práce V. Kodadová, a doplnila tak obdobné studie, zabývající se budějovickou korespondencí s radou města Soběslavi (M. Ctiborová) či s rožmberským úředníkem Petrem Doudlebským z Doudleb (T. Sterneček). Východiskem se jí přitom staly městské knihy a spisový materiál, uložené ve fondu Archiv města České Budějovice v českobudějovickém Státním okresním archivu.

Svou práci rozdělila V. Kodadová na dvě hlavní části, z nichž první přibližuje historické souvislosti a druhou tvoří vlastní edice pramenů. První podkapitola podává stručný přehled dějin správy Českých Budějovic do poloviny 16. stol., zpracovaný na základě nejdůležitější dosavadní literatury (s. 8 – 11), druhá stručně a přehledně shrnuje perněstejnské působení na panství Hluboká (s. 12 – 17) a další dvě podkapitoly představují dva hlavní aktéry zkoumaných pramenů: českobudějovického městského písaře Jana Petříka z Benešova (s. 18 – 19) a paní na Hluboké Bohunku z Pernštejna (s. 20 – 21); za cenné lze v tomto případě považovat zejména pasáže o Bohunce, především upřesnění roku jejího úmrtí. Edici předchází stručný rozbor literatury (s. 22 – 23) a zejména pramenů (s. 24 – 29), umístěné možná poněkud nezvykle, nicméně v podstatě logicky, až v této části práce, nechybí ani nutná ediční poznámka (s. 29 – 30). Vzhledem k tomu, že dopisy – až na jedinou výjimku, jíž je záležitost lesa Světlík – se týkají méně významných otázek, je jejich obsahový rozbor dosti stručný a omezuje se na základní charakteristiku s uvedením některých typických formulací; tyto údaje doplňují i stručný diplomatický rozbor zkoumaných listů (s. 25). Práce uvádí také jejich alespoň základní tematický a chronologický souhrnný přehled (s. 29). Co se týče

vnějšího popisu použitých knih (s. 24), bylo by vhodné doplnit ještě údaje o psací látce (byť je zjevná) a o foliaci, resp. paginaci (která jinak vyplývá z jednotlivých dokumentů).

Skutečným jádrem práce je edice celkem 45 listů, z toho 43 adresovaných na Hlubokou a pouze dvou budějovické městské radě (s. 31 – 60), k nimž bylo připojeno ještě dalších sedm dokumentů, týkajících se lesu Světlík (s. 61 – 66). Kromě obvyklého seznamu pramenů a literatury (kde snad jen nedopatřením nebyly doplněny údaje o stránkách, přestože v poznámkovém aparátu nechybějí) a seznamu zkratk byl na závěr práce zařazen jednak slovníček některých archaických výrazů (s. 70), jednak dva rejstříky – zeměpisných názvů a místních jmen (s. 71 – 72) a osobních jmen (s. 73 – 74). Doplněk bakalářské práce tvoří celkem 12 obrazových příloh, zachycujících zkoumané písemnosti (listy Bohunky z Pernštejna, městská kniha památná a kopiář) a také unikátní barevnou mapu panství Hluboká z doby kolem roku 1550.

S vlastní edicí korespondence se V. Kodadová vyrovnala velice dobře, a to jak co se týče čtení textů, tak zvolené transkripce, kterou stručně vysvětluje v ediční poznámce. Velice kvalitně jsou zpracovány i registry, které svědčí o bezproblémovém pochopení textu, s jistotou si autorka poradila i s určováním datace. Výhrad v tomto ohledu není mnoho, přesto je ale lze vyslovit. Častější bývá v obvyklých edicích řazení citace každého jednotlivého dokumentu už za regist (místo až za přepis), jako vhodnější se také jeví užití nezkráceného způsobu citace; zvolený způsob však je v zásadě též možný a autorka jej důsledně dodržuje. Jako diskutabilní se může jevit i čtení zkratky, kterou V. Kodadová přepisuje jako „uts.“ (bohužel bez rozepsání), tedy zřejmě jako „ut supra“, i když obvyklejší bývá v tomto případě čtení „et cetera“ (viz např. i příloha č. I a II). Jako zřejmě nejzávažnější výhrada by se mohla jevit absence poznámkového aparátu k jednotlivým dokumentům. V. Kodadová od něho nepochybně upustila vzhledem k tomu, že připojila k edici již zmíněný slovníček staročeských výrazů a rejstříky, které zachycují všechna dohledaná (a dohledatelná) místní a osobní jména, nacházející se v edici - tuto skutečnost by však bylo třeba patřičně zdůraznit i v ediční poznámce. Do slovníčku by snad bylo možné připojit ještě některé výrazy (např. vejhost, výhost), jinak jsou oba rejstříky zpracovány důkladně a pečlivě (na jejich charakter „pomocného“ aparátu má zřejmě poukazovat zvolené menší písmo, byť v tomto případě není tato volba nutná), autorka si bez problémů poradila s identifikací jak lokalit, tak osob. Propracovat by bylo třeba ještě systém propojených odkazů (v rejstříku tak není samostatně uveden např. Stetenhoff, Wroburch, Dobeš z Bechyně, Puklice ze Vztuh Ondřej, apod.), příp. upravit řazení některých osobních jmen (např. Jan Lucemburský, Přemysl Otakar II.), resp. rovněž doplnit příslušné odkazy (např. Otakar – viz Přemysl Otakar II.).

V závěru práce (s. 67) přináší V. Kodadová stručné zhodnocení zkoumané korespondence jako historického pramene, zdůrazňuje zejména její přínos k dějinám každodennosti; právě všednost dopisů, zachycení každodenních dějin či spíše „nedějin“ je paradoxně právě tím, co je na daných dopisech nejzajímavější a nejcennější. Spíše okrajově připomíná V. Kodadová další možnosti, které může přinést studium českobudějovických kopií – a které by si proto zasloužily další důkladnou pozornost, a to nejen s ohledem na dějiny města, ale i na speciální otázky novověké diplomatiky.

Přestože jsem k práci V. Kodadové vyslovila některé výhrady, považuji ji za kvalitně zpracovanou a doporučuji ji k obhajobě, a zejména vzhledem k rozsahu připravené edice ji navrhuji klasifikovat jako „výbornou“.

České Budějovice, 23. května 2006

Doc. PhDr. Marie Ryantová, CSc., v. r.